

Moneta plaže

Šioje istorijoje susipažinsite su:

- moneta,
- vaiku,
- meistru Jonu,
- mergina,
- vaikinui,
- **pirkliu.**

Pirklys yra žmogus,
kuris keliauja į kitas šalis ir parduoda prekes.

Ši istorija yra apie pinigus ir žmones.

Moneta keliauja iš vieno žmogaus pas kitą.
Taip ji atkeliauja iš senų laikų į dabartį.

Šią istoriją pasakoja moneta ir autorė.

Autorė parašė šią istoriją.

Autorė yra Loreta Vasilevičienė.

Veikėjai

Berniukas

Meistras Jonas

Pirklys

Mergina

Vaikinas

Pradžia

Kiek daug apie pasaulį galima sužinoti iš paprastos monetos.

Ją matome kasdien.

Bet ar pažiūrime, kas ant jos pavaizduota?

O gal reikėtų į monetas pažiūrėti atidžiau?

Jos tikrai turi, ką mums papasakoti.

Mažas monetas žmonės dažnai pameta.

O jas pagaminti kasmet kainuoja daug pinigų.

Todėl Seimas nusprendė atsisakyti 1 ir 2 centų monetų.

Yra žmonių, kurie renka monetas.

Juk iš monetų galima daug sužinoti apie praėjusius laikus.

O kai kurios iš jų yra tikras lobis.

Kai šalį imdavo valdyti naujas karalius,

meistrai kaldavo naujas monetas.

Vienoje monetos pusėje matydavosi karalius.

O kitoje pusėje būdavo **herbas**.

Herbas yra šalies arba valdovo ženklas.

Autorė pasakoja apie pinigus

Mano gyvenime jau kelis kartus keitėsi pinigai.

Kai buvau vaikas, pinigai buvo rubliai ir kapeikos.

Atsimenu, kad ledai kainavo tik 5 kapeikas.

Ledai kainavo mažai, bet juos pirkdavome retai.

Tuo metu buvo galima nusipirkti vanilinius
arba kakavinius ledus vafliniame puodelyje.

Labiausiai mėgau ledus ant pagaliuko.

Bet jie buvo tikra retenybė.

Kai Lietuva tapo laisva šalimi,

rublius pakeitė laikini pinigai.

Žmonės juos vadino vagnorkėmis arba žvėriukais.

Pavadinimas vagnorkės atsirado nuo Vagnoriaus pavardės.
Vagnorius tuo metu buvo garsus Lietuvos **politikas**.

Politikas yra žmogus, kuris dirba žmonėms ir valstybei.

Kiti žmonės šiuos pinigus vadino žvėriukais,
nes ant jų buvo nupiešti žvėrys ir paukščiai.

O tikrasis jų pavadinimas buvo
bendrieji pinigai arba bendrieji talonai.

Tik žmonėms labiau patinka trumpi pavadinimai.
Jiems paprasčiau vagnorkės arba žvėriukai.

Ant šimto talonų pinigų buvo pavaizduotas stumbras.
Stumbras laikomas Lietuvos žvėrių karaliumi.

Bet tokio pinigų mano mažose rankytėse niekada nebuvo.
Kas gi vaikui duos tokius pinigus?

Po dvejų metų vagnorkes arba žvėriukus pakeitė litai.

Tai buvo mūsų šalies pinigai.

Ant vienos litų pusės buvo pavaizduoti rašytojai ir žinomi žmonės.

O ant kitos pusės buvo gražiausios Lietuvos vietos:

- Trakų pilis,
- Vilniaus katedra,
- Gedimino pilis.

Tuo metu pagaminti litus buvo labai sunku.

Apie tai sužinojau vieno žmogaus prisiminimų knygoje.

Jis pats rūpinosi litų monetų gaminimu.

Jau daugiau kaip 10 metų Lietuvoje turime eurus.

Eurai pakeitė mūsų litus.

Galbūt ateityje popieriniai pinigai visai išnyks.

O juos pakeis skaitmeniniai pinigai.

Vyresniems žmonėms tai sunku suprasti.

Ir šiandien ne visi žino, kaip veikia internetas.

Kad sumokėtume už prekes ar paslaugas,

jau ir dabar užtenka priliesti:

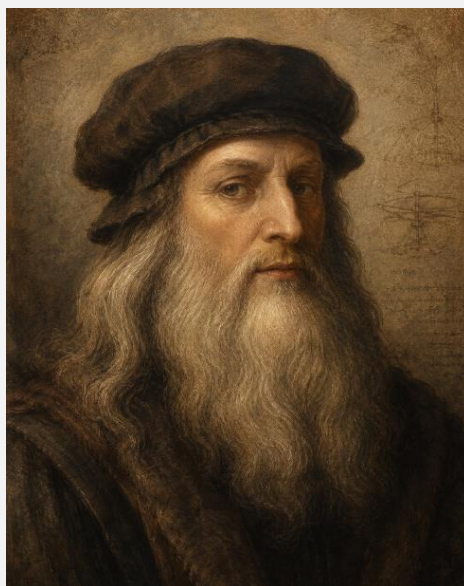
- banko kortelę,
- telefoną,
- laikrodį ar žiedą.

To tikrai negalėjo įsivaizduoti net garsus

dailininkas Leonardas da Vinčis.

O jis buvo labai protingas žmogus.

Kas žmonėms buvo svarbu seniau?

Seniai, labai seniai, grūdai žmonėms buvo didžiausias turtas.

Jeigu grūdų užaugo daug, metai bus geri.

Duonos visiems užteks.

O jeigu grūdai sudegdavo, tai buvo labai didelė nelaimė.

Šeimai grėsė badas.

Tada žmonės kitaip gyveno.

Jie kitaip suprato laimę.

Užteko turėti maisto, drabužių ir batų.

Užteko turėti namus ir žemės maistui užsiauginti.

Jie džiaugėsi paprastais dalykais.

Kas žmonėms svarbu šiandien?

Šiandien paprasti dalykai mažai džiugina žmones.

Jeigu valgyti, tai tik geriausiame restorane.

Jeigu rengtis, tai tik prabangiais drabužiais.

Paprasto namelio jau irgi per mažai.

Žmonės nori turėti gražų namą prie upės ar ežero.

O dar geriau turėti namą prie jūros.

O visa tai kainuoja labai daug pinigų.

Todėl žmonės nuolat galvoja, iš kur jų gauti.

Bet jeigu moneta galėtų kalbėti,

ji daug papasakotų apie pasaulį ir žmones.

Moneta pasakoja, kaip pateko į mūsų šalį

Tai buvo labai seniai.

Saulė stipriai šviečia.

Lauke labai karšta.

Guliu smėlyje prie jūros ir šildausi saulėje.

Pirklys grįžo iš tolimos šalies.

Ten jis pardavė gintarą ir medų.

Pirklys brido per smėlį ir pametė mane.

Pirklys ieškojo manęs.

Bet aš pasislėpiau smėlyje ir manęs jis nerado.

Pirklys nuspjovė ir nuėjo savais keliais.

Likau čia gulėti.

Ilgai gulėjau.

Bet vieną dieną prie jūros atbėgo vaikas ir šuo.

Abu maudėsi, juokėsi, bėgiojo.

Po to berniukas statė smėlio pilis.

Jam patiko jausti, kaip smėlis byra tarp pirštų.

Vaikas mane pamatė smėlyje.

Jis paėmė mane ir apžiūrėjo.

Vienoje monetos pusėje buvo vyras su karūna.

O kitoje pusėje iškaltas kažkoks ženklas.

Vaikas stipriai suspaudė mane rankoje.

Jis bijojo, kad kažkas mane pamatys.

Berniukas pašaukė šunį ir nubėgo namo.

Namuose jis paslėpė mane lovoje po pagalve.
Vaikas bijojo, kad kas nors mane iš jo paims.

Vakaras. Lauke sutemo.

Vaikui buvo šiek tiek baisu.

Visą naktį saugojo mane po pagalve.

Aš buvau jo lobis.

Kitą dieną berniukas nubėgo pas meistrą Joną.
Jis ištiesė ranką ir parodė mane.

Berniukas paklausė meistro:

– Ar gali padaryti man rogutes?

Meistras pažiūrėjo į monetą vaiko rankoje ir pasakė:

– Ateik po savaitės.

Padarysiu tau rogutes.

Berņiukas labai norėjo turėti rogutes.
Kiekvieną dieną jis bėgo pas meistrą.
Berņiukas stovėjo ir žiūrėjo, kaip meistras daro rogutes.
Su kiekviena diena berņiukas džiaugėsi vis labiau.

Meistras padarė labai gražias rogutes.
Ant jų išraižė papuošimus.
– Dėkui už rogutes.
Berņiukas padėkojo meistrui ir padavė monetą.
Jis pasiėmė rogutes ir laimingas nubėgo namo.
Taip aš patekau pas meistrą.

Moneta pasakoja apie savo keliones

Daug metų keliavau iš vieno žmogaus pas kitą.

Aplankiau daug vietų:

- bažnyčią,
- vienuolyną,
- dvarą.

Gal tik kosmose dar nebuva.

Moneta pasakoja apie karčemą

Karčema yra vieta,
kur žmonės valgo, geria ir linksminasi.

Dažniau būdavau karčemoje nei bažnyčioje.
Karčemoje žmonės linksminosi, gėrė vyną ir alų.

Čia buvo daug gražių moterų.
Jų plaukus puošė spalvotos plunksnos.
Šios moterys labai patiko vyrams.
Todėl greitai patekdavau pas jas.

Kartais vyrai dėl meilės išleisdavo visus savo pinigus.
O paskui skolinosi pinigų iš kitų.
Už mane pirko meilę, laisvę ir valdžią.

Aplankiau daug žmonių:

- kunigą,
- gydytoją,
- vagį,
- mokytoją,
- benamį,
- net karalių.

Tik niekur ilgai neužsibūdavau.

Moneta pasakoja apie gerus darbus

Esu padariusi daug gerų darbų.

Padėjau žmonėms gauti tai, apie ką jie svajojo.

Padėjau išgelbėti daug gyvybių.

Prisimenu vaiką, kuris sunkiai sirgo.

Jo tėvai pardavė avį, kad gautų pinigų.

Tėvai už mane nupirko vaistų.

Vaikas greitai pasveiko.

Kartą vienas ponas paaukojo mane benamiui.

Jis už mane nusipirko duonos ir lašinių.

Benamis buvo labai laimingas.

Jis ilgai meldėsi ir linkėjo ponui sveikatos.

Dar prisimenu vieną mergaitę.

Jai labai reikėjo batukų, kad galėtų eiti į mokyklą.

Jos tėvas sunkiai dirbo.

O kai uždirbo pinigų,

už mane nupirko dukrai gražius batukus.

Mergaitė buvo labai laiminga.

Ji kasdien ėjo į mokyklą ir stengėsi gerai mokytis.

Bet sutikau ir tokių žmonių,

kuriems aš visai nerūpėjau.

Dažnai tai buvo žmonės,

kuriems nereikėjo sunkiai dirbti.

Jie mane labai lengvai gavo,

todėl lengvai ir prarado.

Moneta pasakoja apie dabartį

Vakaras. Saulė leidžiasi prie jūros.

Ant smėlio guli didelis rankšluostis.

Ant jo nupiešti rožiniai paukščiai.

Jie panašūs į flamingus.

Ant rankšluosčio sėdi jaunas vaikinas.

Šalia jo sėdi mergina.

Ji kvepia rožėmis.

Abu žiūri, kaip leidžiasi saulė.

Vaikinas smėlyje pamato mane.

Jis pakelia mane, apžiūri ir įsideda į kišenę.

Vaikinas nusišypso ir taria:

– Ėsti neprašo.

Mergina vaikinui pasiūlo:

– O gal įmeskime šią monetą į jūrą.

Tada galėsime čia sugrįžti ir kitą vasarą.

Jeigu įmesi monetą į vandenį, išsipildys norai.

Niekas nežino, ar norai tikrai išsipildo.

Bet žmonės tuo tiki.

Vaikinas ir mergina susikibo už rankų.

Jie eina Palangos tiltu.

Vakaro saulė apšviečia visą jūrą.

Abu priėjo tilto galą.

Vaikinas mane išsitraukia iš kišenės.

Jis klausia:

– Ar jau sugalvojai norą?

Mergina atsako:

– Taip. O tu?

– Aš irgi sugalvojau.

Vaikinas stipriai meta mane į jūrą.
Aš krentu į šaltas jūros bangas.
Jaučiu, kaip krentu ir krentu.
Grimztu į tamsų ir šaltą jūros dugną.

Čia mano kelionė ir baigėsi.
Dabar jūros dugne gulėsiu amžinai.

O gal ši kelionė dar nesibaigė?

Galbūt jūroje statys vėjo parką.
Galbūt jūros dugne žmonės ties elektros laidus.
Gal tada kas nors mane vėl suras ir įsidės į kišenę.

O gal per audrą jūra išmes mane į krantą kaip mažą gintarėlį.

Tada mano kelionė iš rankų į rankas tęsis toliau.

Tekstą lengvai suprantama kalba parašė Loreta Vasilevičienė.

Tekstą redagavo Lina Gulbinė.

Teksto vertinimą koordinavo Danutė Daukantienė, Justina Kubilienė.

Tekstą vertino Lukas Januškevičius, Karolis Juškėnas, Justina Mažonaitė.

Nuotraukų šaltiniai:

https://lt.wikipedia.org/wiki/Taryb%C5%B3_S%C4%85jungos_rublis

https://lt.wikipedia.org/wiki/Bendrieji_talonai

<https://lt.wikipedia.org/wiki/Litas>

<https://lt.wikipedia.org/wiki/Euras>

Paveikslėliai sukurti su dirbtiniu intelektu „Chat GPT“.

Juose vaizduojami žmonės nėra tikri.

© European Easy-to-Read Logo: Inclusion Europe.

Europos lengvai suprantamos kalbos simbolis.

Daugiau informacijos rasite čia

www.inclusion-europe.eu/easy-to-read